

Na temelju odredbe članka 10. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94, 68/98, 35/99, 61/00 i 32/02) te članka 40. Statuta Grada Rijeke ("Službene novine" Primorsko-goranske županije broj 23/01, 4/02, 13/02 i 12/03), Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici 26. veljače 2004. godine, donijelo je

Z A K L J U Č A K
o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine

1. Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine.
2. Ovaj zaključak objavit će se u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije.

KLASA: 021-05/04-01/26
URBROJ: 2170-01-10-04-2
Rijeka, 26. veljače 2004.

GRADSKO VIJEĆE GRADA RIJEKE

**Predsjednik
Gradskog vijeća**

mr.sc. Željko Glavan

I Z V J E Š Ć E

O STANJU U PROSTORU ZA RAZDOBLJE 2001.-2003. GODINE

I. UVOD

Izvešće o stanju u prostoru za razdoblje od 1999.-2001. godine s Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine, Gradsko vijeće Grada Rijeke usvojilo je u prosincu 2001. godine. Istekom dvogodišnjeg razdoblja potrebno je usvojiti Izvešće za razdoblje primjene Programa mjera od prosinca 2001. do prosinca 2003. godine i donijeti Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za sljedeće dvogodišnje razdoblje 2004.-2006. godine.

II. IZRADA PLANSKE DOKUMENTACIJE

Proteklo dvogodišnje razdoblje primjene Programa mjera obilježeno je nekim bitnim pomacima u obilježjima činitelja koji prate i/ili koji utječu na tijek izrade prostornih planova odnosno prostorna rješenja sadržana u istima.

a) *Pozitivni propisi*

Razdoblje primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine, bilo je obilježeno sistematiziranim zakonskim okvirom za izradu prostornih planova. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 61/00), donesen polovicom 2000. godine, kojim su prolongirani rokovi donošenja prostornog plana uređenja grada i generalnog urbanističkog plana do 30.03. 2002. godine, stavljen je izvan snage donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 32/02), a tim su izmjenama ujedno i brisani svi rokovi za donošenje predmetnih planova.

Također, iako je u proceduru donošenja upućen prijedlog novog Zakona o prostornom uređenju, isti još nije donesen.

b) *Vlasnički odnosi na nekretninama i tendencije*

Razdoblje primjene Programa mjera 2001.-2003. godine bilo je obilježeno trajanjem stečajnih postupaka nad više tvrtki koje su ujedno vlasnici značajnih zemljišnih kompleksa: "Torpedo", Tvornica papira, "Vulkan" i dr., posljedica kojih je, između ostalog, transformacija načina korištenja zemljišta kroz nove tvrtke i programe, najveći dio kojih je usmjeren na područje trgovine i pružanje usluga, a vrlo mali broj na proizvodne aktivnosti. Prestanak (uglavnom) radnih aktivnosti u nekim donedavno značajnim zonama, poput Škurinja, radi blizine gradskom središtu i povezanosti preko čvora Škurinje na tzv. zaobilaznicu, također je rezultirao značajnim zahvatima rekonstrukcije građevina i površina za trgovačku djelatnost (trgovački centri Konzum i Merkur).

Jačanje trgovine vidljivo je i u drugim dijelovima grada, bilo na način rekonstrukcije i prenamjene dijela zatečenih kapaciteta (trgovački centar „Elektromaterijal“ na Martinkovcu, „Agregat“ Svilno i drugi privredni subjekti manjih površina), bilo planiranom transformacijom površina temeljem interesa tržišta (trgovački centar „TUŠ“ na Podmurvicama, „Kaufland“ na Krnjevu i drugi subjekti bitno manjih površina).

Interes za jačanjem djelatnosti trgovine još uvijek ne jenjava. Mora se, međutim, na primjeru centra „Metro“ ukazati na pomak interesa koji se dogodio prema gradu rubnom području, posebno kada je takvo područje spoj slobodnih površina i kvalitetne prometne povezanosti. U sljedećem razdoblju može se očekivati jačanje takvih tendencija i realizacija čak do razine konfrontacije interesa unutar gravitacijskog područja pojedinačnih zahvata.

U proteklom razdoblju zamjetan je bitan pomak u odnosu prema zonama od posebnog interesa. Opredjeljenje prema napuštanju vojnih zona, a potom i donošenje

službenih odluka rezultiralo je pozicioniranjem Sveučilišnog kampusa i dijela Sveučilišne bolnice unutar područja vojarne Trsat, dok je za dio lokacije vojarne na Pulcu pred realizacijom program prenamjene.

Protoklo razdoblje obilježeno je i značajnim naporom Grada Rijeke da otkupom zemljišta stvori prostorno-razvojne pretpostavke za realizaciju programa od javnog interesa izgradnjom građevina društvene infrastrukture (bazenski kompleks na Kantridi) prometne i komunalne infrastrukture (putnički terminal na Zapadnoj Žabici), kao i da aktivira potencijal tržišta na lokacijama bitnim za njegov razvoj.

c) *Prostorni plan uređenja grada Rijeke*

Krajem razdoblja primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001. - 2003. godine donošenjem Odluke o donošenju *Prostornog plana uređenja grada Rijeke*, stavljena je izvan snage Odluka o Prostornom planu Općine Rijeka iz 1995. godine, koja je u dosadašnjim izvješćima o stanju u prostoru naglašavana kao izvor nekih negativnih prostornih tendencija, posebno na područjima za koja nisu izrađeni odgovarajući prostorni planovi.

Učinci u primjeni novog Prostornog plana mogu se tek procijeniti. Međutim, neupitno je da je riječ o prostornom planu nove generacije unutar kojeg su ponuđeni brojni konceptijski i proceduralni odgovori te postavljen prilično discipliniran okvir prostorne organizacije i ponašanja u prostoru.

d) *Suradnja s mjesnom samoupravom*

Suradnja s mjesnom samoupravom i stanovnicima odvija se poglavito tijekom izrade i donošenja prostornih planova, ali i izvan tog postupka, po pojedinačno izraženom interesu. Takva je suradnja važna za procjenu problematike svakog gradskog područja te za procjenu izbora rješenja i načina njegova postizanja.

e) *Propisi koji posredno utječu na prostorno planiranje*

Urbanističko planiranje uključuje rad na područjima za koje se stalno mijenjaju zakonska rješenja. Povrat nacionaliziranih i konfisciranih nekretnina, zaštita okoliša, kulturne i prirodne baštine, ceste i cestovne građevine, pomorsko dobro, društvene djelatnosti, samo su neki od sustava koji posjeduju vrlo dinamičnu zakonsku ili upravnu regulativu, a s kojom se moraju uskladiti prostorna rješenja.

III. POKRIVENOST PODRUČJA GRADA RIJEKE PROSTORNIM PLANOVIMA

1. *Odnos površine građevinskog područja grada Rijeke i površine pokrivene prostornim planovima*

Odnos površine građevinskog područja, kako je ono određeno Prostornim planom uređenja grada Rijeke, i površine pokrivene prostornim planovima prikazan je u sljedećoj tablici:

Red broj	GRAD RIJEKA	Oznaka	Površina	Struktura	Pokrivenost područja planovima	
			(ha)	(%)	(ha)	(%)
1.	Građevinsko područje naselja	GP	2090,81	48,00	1098,14	52,52
2.	Građevinsko područje za izdvojene namjene		679,77	15,60	193,34	28,44
2.1.	Proizvodna namjena	I	71,45	1,64	-	
	▪ Pretežito industrijska	I 1	36,79		PPUGR	
	▪ Pretežito zanatska	I 2	3,71		-	
	▪ Brodogradilište	I 3	30,95		PPUGR	
2.2.	Poslovna namjena	K	114,30	2,63	35,26	30,85
	▪ Pretežito uslužna	K1	10,68		-	
	▪ Pretežito trgovačka	K2	90,25		35,26	
	▪ Komunalno-servisna	K3	14,29		-	
2.3.	Ugostiteljsko-turistička namjena	T	30,28	0,65	21,41	70,71
	▪ Hotel	T1	12,81		8,43	
	▪ Luke nautičkog turizma	LN	17,47		12,98	
2.4.	Športsko-rekreacijska namjena	R	131,10	3,01	20,91	15,95
	▪ Šport	R1	35,76		7,19	
	▪ Rekreacija	R2	87,60		9,31	
	▪ Športska luka	LS	7,74		4,41	
2.5.	Površina infrastrukturnih sustava	IS	266,84	6,13		-
	▪ Linijske i površinske građevine državnog i županijskog značaja	IS	191,43		PPUGR	-
	▪ Luka za javni promet od osobitog značaja	IS-9	75,41		PPUGR	-
2.6.	Groblja	G	65,80	1,51	40,35	61,32
3.	Vodne površine	V	20,47	0,47		
4.	Ostale površine		1520,22	34,50	PPUGR	
	U K U P N O		4355,47	100	1291,48	46,61

* Građevinska područja uključena su u PUP centra grada-Osnovna koncepcija, površine obuhvata od 250 ha, pa je njegova površina pripisana i obračunata po odgovarajućim građevinskim područjima.

Prema Prostornom planu uređenja grada Rijeke, površina građevinskog područja naselja iznosi oko 2090 ha. Važećom dokumentacijom pokriveno je oko 1260 ha, odnosno oko 60% ukupnog građevinskog područja. Od ukupne površine, prostornim planom užeg područja pokriveno je približno 53 % građevinskog područja naselja, što se može ocijeniti visokom pokrivenošću s obzirom na stupanj izgrađenosti građevinskog područja. Od približno 680 ha građevinskog područja za izdvojenu namjenu, prostornim planom obuhvaćeno oko 28 % površine. Međutim, budući da se gradnja i uređenje gotovo 340 ha građevinskih područja za izdvojenu namjenu može realizirati neposrednom provedbom Prostornog plana uređenja grada Rijeke, može se također zaključiti da je približno polovina površine građevinskog područja za izdvojenu namjenu pokrivena prostornim planovima.

2. Pregled važećih prostornih planova

Područje Grada Rijeke pokriveno je sljedećim prostornim planovima:

	Vrsta prostornog plana	Broj	Naziv plana	Površina (ha)
A.	<i>Prostorni plan uređenja</i>		Prostorni plan uređenja grada Rijeke	4.355,47
B.	<i>Provedbeni urbanistički plan (PUP)</i>	B. 1. B. 2. B. 3. B. 4. B. 5. B. 6. B. 7. B. 8. B. 9. B.10.	PUP naselja Gornja Drenova PUP stambenog naselja Martinkovac PUP stambenog naselja Podmurvice PUP groblja Trsat PUP gradskog naselja Zapadni Zamet PUP dijela gradskog naselja Mario Gennari u Rijeci PUP centra grada-Osnovna koncepcija ** PUP dijela gradske četvrti Pehlin-Rujevica Izmjena i dopuna PUP-a gradskog naselja Krnjevo u Rijeci Izmjena i dopuna PUP-a Škurinjska draga	82.90 63.50 48.90 3.75 46.52 31.50 190,08 34.00 12.30 1.00
	PUP, ukupno:	10		514.45
C.	<i>Detaljni plan uređenja (DPU)</i>	C. 1. C. 2. C. 3. C. 4. C. 5. C. 6. C. 7. C. 8. C. 9. C.10. C.11. C.12. C.13. C.14. C.15. C.16. C.17. C.18. C.19. C.20. C.21. C.22. C.23. C.24. C.25. C.26. C.27. C.28. C.29. C.30. C.31. C.32. C.33. C.34. C.35.	DPU Preluk DPU područja Krimeja-Vojak DPU poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici DPU Ružičeve ulice DPU područja Zagrad DPU područja Brajda DPU radne zone Martinkovac DPU područja "Centar Podvežica" DPU centra Gornji Zamet DPU centra stambenog naselja Škurinjska Draga DPU dijela radne zone Škurinje DPU područja Potok DPU Stari grad DPU dijela zone Školjić-Vodovodna ulica DPU stambenog naselja Trsat DPU gradskog bloka Baštijanove ulice DPU stambenog područja Pavlovac DPU tenis centra Marčeljeva draga DPU naselja Diračje DPU zone ulaza u groblje Kozala DPU dijela područja Podmurvice DPU dijela naselja Srdoči DPU dijela radne zone R-9 u Škurinjama DPU radne zone R-11 DPU područja Pećine DPU dijela komunalno-servisne zone Škurinje DPU središta područja Krnjevo DPU dijela područja Zapadni Zamet DPU područja poslovno-trgovačkog centra na Pećinama DPU sportske dvorane na Kantridi DPU središta područja Drenova DPU pomorskog putničkog terminala DPU dijela područja Škurinjska draga DPU povijesne jezgre Trsat DPU radno-servisne zone na Rujevici	38.95 16.70 8.00 3.40 8.60 17.70 2.00 2.90 12.83 0.70 4.70 10.00 9.58 4.40 46.50 1.50 6.35 4.00 16.48 3.00 2.50 20.62 15.64 1.80 32.00 0.50 12.91 23.00 4.62 0.80 7.78 6.24 8.21 15.00 1.25
	DPU, ukupno:	35		371,16

D.	<i>Urbanistički plan uređenja (UPU)</i>	D.1. D.2. D.3.	UPU područja Gornji Zamet UPU područja Bulevard UPU područja Pehlin	180.00 25.40 134.70
	UPU, ukupno:	3		340.10
E.	<i>Urbanistički projekt (UP)</i>	E.1.	UP centralnog gradskog groblja Drenova	36.60
	UP, ukupno:	1		36.60
	UKUPNO: A. - D.	50		* 1 262,31

* Iz obračuna površina izuzeta je površina Prostornog plana uređenja grada Rijeke;

** Površina PUP-a centra grada navedena je u apsolutnom iznosu, a u obračunu je umanjena za površinu u međuvremenu donesenih planova užeg područja.

U odnosu na prethodno plansko razdoblje, donošenjem niza novih planova, površina građevinskog područja pokrivena prostornim planovima realno je povećana za oko 50 hektara, kako je navedeno u točki IV. ovog Izvješća. Iako je površina donesenih planova bitno veća, dio donesenih planova izrađen je za područja koja su imala neadekvatan prostorni plan koji je, donošenjem novog plana, stavljen izvan snage.

U strukturi planova dominira nova generacija prostornih planova: urbanistički planovi uređenja (njih 3) i detaljni planovi uređenja (njih 35). Ovako visok broj detaljnih planova ukazuje na vrlo široku paletu prostornih programa i zadataka koje je bilo potrebno riješiti na razini sprežanja konceptijskog pristupa i obrade urbanističkog detalja. Broj planova starije generacije (PUP-ovi) sveo se na 10, međutim, površina koju potonji pokrivaju još uvijek nadilazi onu koju pokrivaju detaljni planovi uređenja, a koja je posljedica velikih prostornih obuhvata pojedinačnih planova starije generacije.

3. Prostorna distribucija prostornih planova

Prostorna distribucija prostornih planova prema prostornim cjelinama, kao i odnos površine građevinskog područja naselja odnosno građevinskog područja za izdvojenu namjenu i površine za koju su izrađeni prostorni planovi, prikazana je kako slijedi:

	<i>Prostorna cjelina i površina PC (ha)</i>	<i>Površina GP (ha)</i>	<i>Prostorni plan</i>	<i>Obuhvat planova (ha)</i>
PC-1	Gradsko središte, 398,40	245,62	PUP centra grada-Osnovna koncepcija DPU Ružičeve ulice DPU područja Zagrad DPU područja Brajda DPU područja Potok DPU Stari grad DPU dijela zone Školjić-Vodovodna ulica DPU pomorskog putničkog terminala <i>PPUGR</i>	* 250,00
PC-2	Podmurvice-Preluk, 665,60	417,07	PUP stambenog naselja Podmurvice PUP gradskog naselja Zapadni Zamet Izmjena i dopuna PUP-a gradskog naselja Krnjevo DPU Preluk DPU poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici DPU stambenog područja Pavlovac DPU tenis centra Marčeljeva draga DPU naselja Diračje DPU dijela područja Podmurvice DPU središta područja Krnjevo DPU dijela područja Zapadni Zamet DPU sportske dvorane na Kantridi <i>PPUGR</i>	220,70

PC-3	Sušačko područje, 471,60	322,32	UPU područja Bulevard, PUP groblja Trsat DPU područja Krimeja-Vojak DPU područja "Centar Podvežica" DPU stambenog naselja Trsat DPU područja Pećine DPU područja poslovno-trg. centra na Pećinama DPU povijesne jezgre Trsat <i>PPUGR</i>	146,87
PC-4	Kozala-Pulac, 250,30	135,77	DPU gradskog bloka Baštijanove ulice DPU zone ulaza u groblje Kozala	4,50
PC-5	Martinkovac- Drnjevići, 413,00	322,32	UPU područja Gornji Zamet PUP stambenog naselja Martinkovac DPU radne zone Martinkovac DPU centra Gornji Zamet DPU dijela naselja Srdoči <i>PPUGR</i>	278,95
PC-6	Pehlin, 296,60	187,90	UPU područja Pehlin PUP dijela gradskog naselja Mario Gennari u Rijeci PUP dijela gradske četvrti Pehlin-Rujevica DPU radno-servisne zone na Rujevici	* 201,45
PC-7	Škurinje, 309,70	95,66	Izmjena i dopuna PUP-a Škurinjska draga DPU centra stambenog naselja Škurinjska draga DPU dijela radne zone Škurinje DPU dijela radne zone R-9 u Škurinjama DPU radne zone R-11 DPU dijela komunalno-servisne zone Škurinje DPU dijela područja Škurinjska draga	32,55
PC-8	Drenova, 376,00	217,58	PUP naselja Gornja Drenova DPU središta područja Drenova UP centralnog gradskog groblja Drenova	127,28
PC-9	Sveta Katarina- Lubanj, 349,60	8,52	<i>PPUGR</i>	-
PC-10	Orehovica-Pašac, 459,20	68,36	<i>PPUGR</i>	-
PC-11	Sušačka draga - Sveti Kuzam, 365,60	70,07	<i>PPUGR</i>	-
	UKUPNO: 4355,47	2090,81		1.262,31

* Obuhvat pojedinih planova ne podudara se u cijelosti s granicama prostornih cjelina, te su moguća manja površinska odstupanja.

Analizirajući odnos površine građevinskog područja i površine pokrivene prostornim planom po prostornim cjelinama, lako je uočljivo da su pojedine prostorne cjeline u visokom stupnju pokrivenosti, dok pojedine prostorne cjeline, poput Drenove i Kozale-Pulca, tek trebaju postati predmetom prostornog i urbanističkog planiranja. Doduše, stavljanjem izvan snage pojedinih planova starijih generacija (planovi označeni kraticom PUP), slika će se donekle promijeniti i u nekim prostornim cjelinama koje su trenutno u visokom stupnju pokrivene dokumentacijom.

IV. PROSTORNI PLANOV IZRAĐEN I USVOJENI TEMELJEM PROGRAMA MJERA ZA RAZDOBLJE 2001. - 2003.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru donesenim za razdoblje prosinac 2001.-prosinac 2003. bila je predviđena izrada velikog broja prostornih planova, posebno detaljnih planova uređenja (njih 21), kao i izmjena detaljnih i urbanističkih planova uređenja. Utjecaj različitih čimbenika, prvenstveno interesa ulagača, mogućnosti rješenja imovinsko-pravnih odnosa, kao i stvarne mogućnosti ulaganja u najavljene programe izgradnje i razvoja, utjecao je na opseg izrade i dinamike usvajanja prostornih planova.

	<i>Vrsta prostornog plana</i>	<i>Broj</i>	<i>Naziv plana</i>	<i>Površina (ha)</i>
A.	<i>Prostorni plan uređenja</i>		Prostorni plan uređenja grada Rijeke	43.555,47
B.	<i>Detaljni planovi uređenja (DPU)</i>	B. 1.	DPU područja Pećine	32.00
		B. 2.	DPU područja Zapadni Zamet	23.00
		B. 3.	DPU sportske dvorane na Kantridi	0.80
		B. 4.	DPU dijela područja Škurinjska Draga	8.21
		B. 5.	DPU dijela komunalno-servisne zone Škurinje	0.50
		B. 6.	DPU pomorskog putničkog terminala	6.24
		B. 7.	DPU središta područja Krnjevo	12.91
		B. 8.	DPU središta područja Drenova	7.78
		B. 9.	DPU radno-servisne zone na Rujevici	1.25
		B.10.	DPU područja poslovno-trgovačkog centra na Pećinama	4.62
		B.11.	DPU povijesne jezgre Trsata	15.0
	DPU, ukupno:	11		112.31
C.	<i>Izmjena i dopuna urbanističkih planova uređenja (UPU)</i>	C.1.	Izmjena i dopuna UPU područja Gornji Zamet	
	Izmjena i dopuna UPU:	1		
	U K U P N O: A. – C.	13		112.31

Iz navedenog je razvidno da je prostornim planovima donesenim sukladno Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine pokriveno ukupno oko 112 **ha građevinskog područja**. U odnosu na prethodno plansko razdoblje, povećana je ukupna površina za koju su izrađeni novi prostorni planovi manja, dok je broj donesenih planova podjednak.

Iz ovih se odnosa može zaključiti da je izvršena sistematizacija i strukturiranje planske dokumentacije na način da je uspostavljena hijerarhija planskih dokumenata, a predmet planerskog interesa u proteklom razdoblju bio je usmjeren na sistematizaciju mikrocjelina (detaljni planovi), veoma varirajuće površine obuhvata.

V. NEIZRAĐENI PROSTORNI PLANOV I, IZRADA I DONOŠENJE KOJIH JE BILO PREDVIĐENO PROGRAMOM MJERA 1999.-2001.

A.) Prostorni planovi čija je izrada u tijeku temeljem Programa mjera 2001.-2003.

1. Generalni urbanistički plan grada Rijeke (GUP)

Programom mjera za prethodno razdoblje bila je predviđena izrada Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke. U proteklom razdoblju, planeri Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu u suradnji s Odjelom gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i

gospodarenje zemljištem - Direkcijom za urbanizam i ekologiju, izradili su elaborat Prijedlog Generalnog urbanističkog plana uređenja grada Rijeke 2000.-2020. godine, za koji je u razdoblju veljača-ožujak 2002. godine provedena javna rasprava, između ostalog i održavanjem niza specijalističkih rasprava. Kasniji tijek aktivnosti bio je usmjeren na dovršetak i donošenje Prostornog plana uređenja grada Rijeke, kako bi se na tom prostornom dokumentu temeljilo dovršenje i donošenje Generalnog urbanističkog plana.

2. Detaljni planovi uređenja (DPU), Izmjene urbanističkih planova uređenja (UPU)

Temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2001. do 2003. godine pokrenuta je izrada sljedećih prostornih planova:

	<i>Vrsta prostornog plana</i>	<i>Broj</i>	<i>Naziv plana</i>	<i>Površina (ha)</i>
A.	<i>Detaljni planovi uređenja (DPU)</i>	A.1.	DPU dijela sportsko-rekreacijskog područja Kantrida	39,00
		A.2.	DPU trgovačkog i uslužnog područja Bodulovo	12,00
		A.3.	DPU područja "Benčić"	4,00
		A.4.	DPU stambenog bloka Rujevica	0,70
		A.5.	DPU dijela stambenog područja Martinkovac	61,50
		A.6.	DPU trgovačkog područja „Torpedo“	8,00
		A.7.	DPU proširenja stambenog područja Škurinjska draga	8,00
			<i>DPU, ukupno:</i>	7
B.	<i>Izmjena detaljnih planova uređenja (DPU)</i>	B.1.	Izmjena DPU Stari grad	9,58
		B.2.	Izmjena i dopuna DPU dijela stambenog naselja Trsat	4,50
		B.3.	Izmjena i dopuna DPU područja Pećine	32,00
		B.4.	Izmjena i dopuna DPU dijela radne zone R-9 u Škurinjama	20,00
			<i>Izmjena DPU, ukupno:.</i>	4
	U K U P N O A – B	11		199,28

2.1. Izrada detaljnih planova uređenja

Ad A.1. U cijelosti je izrađen prijedlog detaljnog plana uređenja sportsko-rekreacijskog područja Kantrida te je za isti pokrenuta javna rasprava.

Ad A.2. Prijedlog Detaljnog plana uređenja trgovačkog i uslužnog područja Bodulovo nalazi se u postupku provedbe javne rasprave. Po usvajanju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2004. do 2006. godine, moguće je usvajanje Plana.

Ad A.3. Za područje kompleksa "Benčić", pokrenuta je izrada Plana koja teče usporedo s izradom Idejnog projekta Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, trga i garaže, a s obzirom na složene prostorne odnose, zahtjevnost pomirenja građevina kulturnog dobra i novih građevina koje se planiraju ili projektiraju i složenost geoloških i hidroloških odnosa unutar područja obuhvata.

Ad A.4. i A.5. U cijelosti je izrađen prijedlog detaljnog plana uređenja. Po usvajanju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2004. do 2006. godine, moguće je pokrenuti proceduru donošenja provedbom prethodne i javne rasprave.

Ad A.6. i A.7. Postavljene su osnove prostornog rješenja. Po usvajanju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2004. do 2006. godine, moguće je pokrenuti proceduru donošenja provedbom prethodne i javne rasprave.

2.2. Izrada izmjena i dopuna detaljnih planova uređenja

Ad B.1. Izrada izmjene i dopune DPU Stari grad, s obzirom na stupanj složenosti zadatka, osim izborom Izrađivača, pokrenuta je na više razina. Odlukom Poglavarstva Grada Rijeke imenovan je Savjet izrade Plana koji čini sedam članova različitih stručnih profila i razina kompetencije. Izradom novog idejnog rješenja garažne građevine Gomila izvršena je revizija rješenja koje je predstavljalo prostornu osnovu važećeg Plana, a koje je ocijenjeno zaprekom u provedbi obnove istoimenog dijela Staroga grada. Izvršena je reambulacija geodetsko-katastarske podloge radi izrade plana u digitalnom obliku. Također, izvršena je problemska analiza područja u smislu važećih odredbi za provođenje te parcijalne analize pojedinih dijelova Staroga grada, posebno prostorna analiza mogućnosti smještaja Gradske knjižnice na Trgu Ivana Klobučarića, a koje predstavljaju značajan doprinos izrađivaču Plana za izradu izmjena i dopuna.

Ad B.2. Izrada Izmjene i dopune pokrenuta je izradom analize imovinsko-pravnih odnosa unutar područja obuhvata, te izradom preciznijeg projektnog programa za izradu samog elaborata Plana.

Ad B.3. Izrađen je prijedlog Izmjena i dopuna DPU područja Pećine, te je za isti provedena prethodna rasprava. Po usvajanju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2004. do 2006. godine, moguće je nastaviti proceduru donošenja provedbom javne rasprave.

Ad. B.4. Postavljene su osnove prostorno-prometnog rješenja područja obuhvata. Po usvajanju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 2004. do 2006. godine, moguće je pokrenuti proceduru donošenja provedbom prethodne i javne rasprave.

B.) Prostorni planovi čija izrada nije pokrenuta

Od planova čija je izrada bila predviđena Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine, izostale su aktivnosti na izradi sljedećih prostornih planova:

1. DPU putničkog terminala "Zapadna Žabica",
2. DPU područja Islamskog centra na Gornjem Zametu,
3. DPU dijela područja Gornja Drenova,
4. DPU područja Brašćine-Pulac,
5. DPU zdravstvenog bloka uz Crnčićevu ulicu na Krnjevu,
6. Izmjena i dopuna detaljnog plana uređenja Preluk,
7. Izmjena i dopuna detaljnog plana uređenja poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici.

Razlozi radi kojih njihova izrada nije pokrenuta obrazlažu se kako slijedi:

Ad 1.) Provedene urbanističke i imovinsko-pravne analize područja ukazuju na potrebu opsežnijih rekonstrukcijskih zahvata dijelova područja, kao i rješavanje složenih imovinsko-pravnih odnosa s pretežitim vlasnikom "Hrvatskim željeznicama". Radi poznatih teškoća u kojima se ova tvrtka nalazi, do sada se nisu postigli uvjeti koji bi bili poticajni za izradu detaljnog plana. Inače, planovima šireg područja (PUP centra grada-osnovna koncepcija, Prostorni plan uređenja grada Rijeke i Prostorni plan Primorsko-goranske županije), ovaj je lokalitet određen za namjenu putničkog terminala.

Ad 2.) Izrada detaljnog plana izostala je dijelom radi potrebe da se lokacija utvrdi Prostornim planom uređenja grada Rijeke, a dijelom i radi novih opredjeljenja investitora nastalih nakon provedbe natječaja za Idejno arhitektonsko-urbanističko rješenje Islamskog centra.

Ad 3. i 4.) Izradom i donošenjem Prostornog plana uređenja grada Rijeke, sagledana su u cijelosti navedena područja te je Prostornim planom utvrđena obveza izrade Urbanističkog plana uređenja kao optimalnog prostorno-planskog dokumenta daljnjeg razvoja. Urbanističkim planom moguće je odrediti potrebu izrade detaljnog plana uređenja i njegov prostorni obuhvat.

Ad 5., 6 i 7.) Izrada detaljnog plana uvrštena je u Program mjera temeljem zahtjeva vlasnika zemljišta, no isti su odustali od programa realizacija kojeg je zahtijevala izradu navedenog Plana.

VI. KONCEPTUALNA OBILJEŽJA PROSTORNOG RAZVITKA I NJEGOV ODNOS PREMA PLANIRANJU

a) Realizacija prostornih planova tijekom razdoblja primjene Programa mjera

Kako je vidljivo iz prethodne točke, tijekom primjene Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru za razdoblje 2001.-2003. godine, donesen je temeljni dokument prostornog uređenja *Prostorni plan uređenja grada Rijeke*, te 11 detaljnih planova uređenja. Osnovno obilježje proteklog razdoblja ogleda se, s jedne strane, u kontinuitetu provedbe prethodno donesenih prostornih planova, a s druge strane u provedbi ili pripremi provedbe dijela planova donesenih u proteklom razdoblju.

Tako je u razdoblju 2001.-2003. godine, usredotočivši se samo na zahvate u kojima je u značajnoj mjeri (vlasnička priprema i/ili opremanje zemljišta, investiranje i sl.), samostalno ili zajedno s drugim investitorima, što je češći slučaj, sudjelovao Grad Rijeka:

- u cijelosti realiziran opseg zahvata predviđen *Detaljnim planom uređenja dijela područja Podmurvice*, a koji su se odnosili na izgradnju trgovačkog centra „TUŠ“, rekonstrukciju prometnica i uređenje javnih površina,
- izveden dio zahvata planiranih *Detaljnim planom uređenja Zagrad*, unutar samog gradskog središta, natkrivanjem pruge i izgradnjom produžetka Ciottine ulice, izgradnjom garažne građevine, te početkom izgradnje stepenišne komunikacije s postajom gradske željeznice na spoju ulice Dolac i Ciottine ulice,
- dovršeno uređenje partera spoja Korza, Starčevićeve ulice i Sokol kule, s rekonstrukcijom infrastrukture i novom javnom rasvjetom,
- u cijelosti realiziran opseg zahvata planiran *Detaljnim planom uređenja centra stambenog naselja Škurinjska Draga* izgradnjom građevina u okviru programa POS-a s pripadajućom garažnom građevinom i nastavkom Ulice 22. lipnja,
- u okviru programa POS-a, pokrenuta realizacija dijela lokacija višestambenih građevina s pripadajućim prometnim i javnim površinama, planiranih *Detaljnim planom uređenja dijela naselja Srdoči*,
- unutar područja obuhvata *DPU centra Gornji Zamet* dovršena izgradnja višestambenih građevina s oko 110 stanova za stradalnike domovinskog rata, a u tijeku je realizacija više manjih višestambenih građevina planiranih uz Primorsku ulicu,
- temeljem *Detaljnog plana uređenja središta područja Drenova* izvršena cjelovita priprema i donacija građevnih čestica za gradnju 80-ak stanova za potrebe Sveučilišta u Rijeci,
- temeljem *Detaljnog plana uređenja područja Zapadnog Zameta* pokrenuta izrada projektne dokumentacije sportske dvorane i pripadajućih javnih površina,
- dovršena izgradnja nove ceste gradskim područjem Donja Drenova;

a od zahvata koji su u cijelosti ili značajnoj mjeri poduzeli drugi investitori, mogu se izdvojiti:

- nastavak realizacije *DPU Stari grad* dovršenjem zaglavnih građevina u Užarskoj ulici (28, 30 i 32), gradnjom poslovno-stambenog bloka u Medulićevoj ulici, nastavkom gradnje garaže na Trgu I. Klobučarića (ex „Fenixve“),
- rekonstrukcija ex Tvornice konopa u Škurinjama u trgovački centar „Konzum“, a skladišta ex „Primorca“ u specijalizirani trgovački centar „Merkur“, temeljem Prostornog plana Općine Rijeka,
- izgradnja trgovačkog centra “Kaufland”, kojom je realiziran dio zahvata planiranih *Detaljnim planom uređenja središta područja Krnjevo* i stvoreni preduvjeti daljnjih zahvata, a nastavak radova uslijedio je i na poslovno-trgovačkom centru na Pećinama za koji je također donesen novi detaljni plan uređenja,
- rekonstrukcija paviljona i uklanjanje parkirališta s površine Gata Karoline riječke, temeljem *Detaljnog plana uređenja pomorskog putničkog terminala*, te idejno rješenje zgrade putničkog terminala na korijenu Riječkog lukobrana,
- dovršetak izgradnja župne crkve Sv. Ivana Krstitelja i nastavak gradnje pastoralnog centra s pripadajućim javnim površinama, čime će gotovo u cijelosti biti realiziran opseg zahvata planiranih *Izmjenom i dopunom PUP-a Škurinjska Draga*.

Osim navedenog, temeljem važećih prostornih planova, a posebno temeljem donedavno važećeg Prostornog plana uređenja Općine Rijeka, realiziran je niz lokacija za individualnu izgradnju predviđenih važećim prostornim planovima kao i zahvati rekonstrukcije na građevinama javne i društvene namjene, prometnicama i infrastrukturi.

Ukupno uzevši u obzir, može se ustvrditi da su važećim planovima i donošenjem niza novih prostornih planova stvorene pretpostavke realizacije različitih programa različitih nositelja.

b) Konceptualna obilježja planova donesenih tijekom primjene Programa mjera

Realizacija Programa mjera prethodnog razdoblja označena je kontinuitetom rada na izradi prostornih planova koju obilježavaju:

- stvaranje nove sustavne planske i razvojne platforme grada izradom i donošenjem *Prostornog plana uređenja grada Rijeke i Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke*,
- nastavak sustavne obrade grada, na razini rješavanja konkretnih prostornih problema i razvojnih programa izradom i donošenjem detaljnih planova, odnosno istraživanjem prostornih mogućnosti izradom prostornih studija, projektnih rješenja, pripremom i provedbom javnih natječaja i drugim analitičkim postupcima.

Iako je *Prostorni plan uređenja grada Rijeke* donesen na samom završetku primjene Programa mjera, tijekom njegove izrade, brojnost i vrijeme trajanja prethodne i javnih rasprava, kao i okolnost da je isti rađen usporedno s izradom *Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke*, učinili su da je njegova primjena, na neizravan način, započela i prije formalnog donošenja. Naime, rad na strukturnim planovima te rad na detaljnim planovima u osnovi su interakcijski postavljeni, jer rad na svakoj od navedenih planskih razina predstavlja svojevrsnu provjeru polazišta i rezultata kojima se izrada planova međusobno provjerava i obogaćuje.

Naglašavanje interaktivnog odnosa neophodno je stoga jer je tek tijekom proteklog razdoblja, donošenjem *Prostornog plana uređenja grada Rijeke* i izradom *Prijedloga Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke* postavljena nova prostorno-razvojna koncepcija uređenja s razinom rješenja i detalja (namjene površina, uvjeta gradnje i uređenja, mjera zaštite i procedure provedbe) imanentnih pojedinoj razini prostornog plana, te tako otvorena mogućnost prenošenja i razrade određenih inputa kroz prostorne planove užih područja, a unutar jedinstvenog pristupa organizaciji i uređenju prostora.

Na konceptijskoj razini, novi Prostorni plan uređenja grada Rijeke (a nastavno na njega i Generalni urbanistički plan), razvoj grada temelji na revitalizaciji geo-prometnog značenja grada i njegovog gravitacijskog područja, tj. sektora usluga i funkcija koje iz njega

proizlaze te razvoja tercijarnog i kvartarnog sektora usluga kao novih temeljnih razvojnih polazišta.

Na razini prostornog uređenja područja grada, tj. zahtjeva i uvjeta koji se pred njega postavljaju, važno je uočiti dihotomiju koja proizlazi iz ograničenog prostora kojim se upravlja, prostornih zahtjeva koje postavlja razvoj pojedine funkcije, te same kvalitete postojeće i planirane urbane strukture proizišle iz prirodnih uvjeta i ograničenja, kao i iz planiranih rješenja (postavljenih urbanističkim planom ili projektom dokumentacijom).

Prostorni plan uređenja grada Rijeke, iako izrađen za upravno područje Grada Rijeke, promatra grad kao nukleus urbanog prostora metropolskog područja te na takvoj razini postavlja prostornu distribuciju (vlastitih) funkcija. U tom kontekstu, niz sadržaja i funkcija dislocira se izvan postojećih lokacija ili tradicionalnog gradskog središta, a nove lokacije poput Rujevice i Trsata, nisu samo površine za razvoj planiranih funkcija/sadržaja (novo gradsko središte i Sveučilišni kampus), nego i prostori razvoja novog mjerila grada. Novo mjerilo grada podrazumijeva planiranje ne samo u skladu s tehničko-tehnološkim potrebama budućih sadržaja, nego i na način postizanja takvih urbanističkih i arhitektonskih rješenja koja će posjedovati snagu kreacije i kvalitetu neophodnu za uspostavljanje novih i prepoznatljivih težišta gradskog života.

U smislu navedenog, izrađeni ili prostorni planovi u izradi, imali su za cilj upravo traganje za novom kvalitetom prostornih i urbanističkih rješenja unutar područja obuhvata, kao i njihovu korespondenciju s „ostatkom“ prostora. Na razini urbanističkog planiranja, dakle, vodilo se računa o stvaranju urbanog ambijenta u mikro i makro mjerilu, primjerenoj gustoći, orijentaciji građevina, njihovoj visini, međusobnim udaljenostima, korespondenciji s izgrađenim i prirodnim prostorima i sl.

Doneseni prostorni planovi, osim Prostorni plan uređenja grada Rijeke koji je izrađen za cjelokupno područje grada, obradili su različite tematske i prostorne cjeline: dominantno stambeno područje (2 plana), zaštićenu povijesnu cjelinu (1 plan), središta gradskih područja (3 plana), sportski sadržaj (1 plan), poslovne sadržaje (4 plana) i, što je značajno, područje putničkog terminala (1 plan). Planovi u izradi tretiraju sličan opseg tema: dominantno stambene sadržaje (3 plana), zaštićenu povijesnu cjelinu (2 plana), središta gradskih područja (2 plana), sportski sadržaj (1 plan), poslovne sadržaje (3 plana).

Iz navedenog je razvidno da je realizacija Programa mjera tijekom prethodnog razdoblja također obilježena *kontinuitetom* planiranja unutar *šireg gradskog središta*, ali još više planiranjem izvan njega. Drugo bitno opredjeljenje u izradi prostornih planova ostaje planiranje transformacije fizionomske slike naselja, tj. podizanje atraktivnosti, uređenosti i osmišljenosti urbanog prostora i njegovih centralnih područja.

U planiranju dijelova građevinskih područja naselja, bitno je sadržajno određenje funkcija stanovanja i područja njihovih središta. Prema tipologiji, dominira planiranje višestambenih građevina koje su značajne ne samo brojem stanova nego i kao prikladan i mnogo puta jedini tvorbeni oblik urbane matrice na mnogim bitnim mjestima. Značajna višestambena izgradnja zastupljena je u donesenim planovima središta Drenove (do 100 stanova) i Krnjeva (50-ak stanova), te u planovima u izradi: stambeni blok Rujevica (100-120), Škurinjsko Plase (200-250 stanova). Svakako valja uzeti u obzir i niz lokacija određenih za druge oblike izgradnje poput obiteljske, ali i manje stambene građevine (do 10-ak stanova), od kojih će mnoge tvoriti aktualnu tržišnu ponudu.

Iako je u proteklom razdoblju izrađeno i doneseno više detaljnih planova koji su obrađivali smještaj poslovnih i sličnih sadržaja, među njima ipak nema plana koji obrađuje isključivo trgovački sadržaj tipa shopping-malla. Iznimku, doduše, čini DPU poslovno-trgovačkog centra na Pećinama, međutim taj plan predstavlja nastavak obrade otprije započetog programa radi izmijenjenih prostorno-prometnih odnosa. Smještaj trgovačkog centra „Kaufland“ na Krnjevu obrađen je detaljnim planom koji obrađuje središte istoimenog gradskog područja, te unutar njega postavlja i takvu organizaciju prostora unutar koje je trgovački centar samo jedan od sadržaja. Uopće, trgovački centar lociran unutar središta pojedinog gradskog područja postaje njegovim poželjnim i konstitutivnim sadržajem jer posjeduje prepoznatljivo gravitacijsko područje i predvidivo ponašanje korisnika i izvan njega.

Analizirajući ponašanje tržišta u proteklom razdoblju, ne može se reći da izostaje interes za gradnjom trgovačkih centara u Rijeci, ali je evidentno traženje lokacija bez koncentracije istovrsnih trgovačkih sadržaja i s rješivim prometnim potrebama (pristupom i parkiranjem) i sa što širim gravitacijskim područjem željene lokacije,

Potrebno je napomenuti da bitan dio svakog donesenog plana predstavljaju prijedlozi prometnih rješenja u širokom spektru od prometnih poboljšanja do zahvata na dogradnji prometne mreže, parkirnim površinama ili garažnim građevinama. Iz velikog broja prijedloga moguće je izdvojiti one čijom se realizacijom bitno utječe na poboljšanje stanja u prostoru.

U proteklom razdoblju značajno je zastupljeno planiranje građevina društvene infrastrukture u segmentu sporta: sportska dvorana na Kantridi, dvorana na Zametu, kompleks bazena na Kantridi, Muzej moderne i suvremene umjetnosti u kompleksu ex "Benčić", idejno rješenje novog gradskog stadiona i dvorane na Rujevici (u sklopu kandidature grada za MI), te provedba javnog urbanističko-arhitektonskog natječaja za Sveučilišni kampus na Trsatu. Realizacija svake od navedenih građevina/programa bitno će pridonijeti transformaciji grada Rijeke i inicirati nove i značajne procese ne samo u prostoru nego i strukturi funkcija i života grada uopće.

c) Razvojne i planerske tendencije u procesu urbanističkog planiranja

U proteklom razdoblju primjene Programa mjera moguće je i potrebno uočiti događanja i tendencije koji imaju bitnog utjecaja na planiranje razvoja.

Na samom početku, bez namjere određivanja redoslijeda važnosti, mora se spomenuti popis stanovništva proveden 2001. godine, čiji su rezultati obrađeni i službeno prezentirani 2002. godine. Prema rezultatima popisa, grad Rijeka 2001. godine broji 144.043 stanovnika, što predstavlja smanjenje za gotovo 20.000 ili 11.5 % u odnosu na 1991. godinu kada je popisano 162.815 stanovnika. Popis pokazuje i smanjenje broja stanovnika na području Primorsko-goranske županije od 323.130 (1991. godine) na 305.505 (2001. godine), no ovo je smanjenje upola manje od riječkog, i iznosi oko 5.5 % stanovništva.

Bilo bi vrlo zanimljivo istražiti prostornu distribuciju stanovništva pojedinačno po gradskim područja Grada, kao što je to učinjeno u sociološko-demografskoj studiji "Rijeka - baština za budućnost", te analizirati opseg i vrstu promjena. Unatoč manjku takvih analiza, iskustvo i podaci o izdanim lokacijskim i građevinskim dozvolama daju naslutiti da smanjenje stanovništva nije ravnomjerno na cijelom području grada. Štoviše, neka gradska područja poput Gornjeg Zameta, Gornje Drenove pa i Kapitanova-Braščina, bilježe znatnu građevinsku aktivnost u izgradnji individualnih i višestambenih građevina. Stalno "preseljavanje" demografskog težišta grada na njegov zapadni dio može se razaznati i iz podataka istog popisa koji pokazuju da su u istom razdoblju neki gradovi i općine zapadnog ruba tzv. riječkog prstena uglavnom rasli brojem stanovnika: Kastav (5.995 stanovnika 1991. godine, 8.891 stanovnika 2001. godine), Viškovo (6.918 stanovnika 1991. godine, 8.907 stanovnika 2001. godine), Čavle (6.469 stanovnika 1991. godine, 7.749 stanovnika 2001. godine). Očito da porast od oko 7.500 stanovnika samo u navedenim jedinicama lokalne samouprave ne počiva isključivo na vlastitim demografskim resursima.

Ne ulazeći na ovom mjestu u analize čimbenika, trendove i tendencije koji su doveli do smanjenja broja stanovništva (od promjene metodologije popisa, preko ratnih zbivanja, tzv. odljeva mozgova, pada standarda, nataliteta i dr.), mora se ukazati na činjenicu da smanjenje broja stanovništva može (dugoročno) negativno utjecati na razvojne procese smanjenjem interesa za grad i njegovo gravitacijsko područje kao područje investicija odnosno tržište, ali i socijalnom erozijom te smanjenjem ili čak izostankom kritične mase stanovništva koji jesu ili će tek postati nositelji propulzivnih djelatnosti i ideja, realizacija kojih zahtijeva visoka i/ili specifična znanja i produkcijske i organizacijske vještine. Slične refleksije, dugoročno, mogu se pojaviti i u prostornom smislu na razini funkcioniranja urbanog sustava koji je, primjenom trendovskih očekivanja koja su u pravila bila uzlaznog karaktera, planski dimenzioniran ili se još uvijek dimenzionira za bitno veći broj od broja stvarnih korisnika, pa se posljedice raskoraka odražavaju u povećanoj cijeni urbanog standarda koju, radi niza razloga ne može podržavati smanjeni broj korisnika odnosno

njihova socio-demografska struktura. Ovaj problem, međutim, nije lokalnog karaktera nego on postaje općehrvatski.

Ipak, unatoč pogoršanoj demografskoj strukturi, u proteklom razdoblju dogodilo se više poticajnih zahvata unutar samog grada ali i njegovog gravitacijskog područja i šire, koji imaju ili će vrlo brzo imati bitne pozitivne posljedice za njegov razvoj, i to:

a/ **Na razini oživljavanja geo-prometnog značenja** grada mora se istaknuti pokretanje projekta rekonstrukcije riječke luke i riječkog prometnog pravca uopće. Sve sastavnice tog projekta imaju međusobne uzročno-posljedične veze i utjecaj: od izgradnje auto-cesta, otvaranja novih brodskih linija te angažmana Svjetske banke do pripreme dokumentacije za nove zahvate.

b/ **Na razini planiranja razvoja grada** mora se istaknuti izrada i donošenje *Prostornog plana uređenja grada Rijeke* u kojem se jasno "razgraničuju" novi razvojni obrasci temeljeni na razvoju tercijarnog i kvartarnog sektora usluga od "tradicijskih" temeljenih na sekundarnim djelatnostima ili daljnjem zadržavanju tzv. paleoindustrijskih kapaciteta. Na ovom mjestu valja uočiti da Prostorni plan ne teži prostornom ekskluzivitetu za razvoj pojedinih funkcija, ali da je on do određene mjere neizbježan jer, primjerice, novi prostorni standard proizvodnje ili pružanja prometne usluge, zahtjeva kvalitete prostora koje se unutar administrativnih granica grada, uglavnom, ne može postići. Nasuprot tome, razvoj dijela tercijarnih, a posebno kvartarnih usluga traži ne samo udovoljenje prostorno-prometnog kriterija nego i kriterija urbanog ambijenta kao takvog koji je neostvariv izvan urbanog prostora kakav je grad u užem smislu te riječi. U tom kontekstu, Plan podjednako temelji razvoj gradskih sadržaja i funkcija na prostornoj i sadržajnoj rekonstrukciji postojećih površina, s posebnim naglaskom na izlazu grada na more, kao i na dislociranju funkcija izvan postojećih lokacija ili tradicionalnog gradskog središta na nove lokacije poput Rujevice, koja preuzima ulogu sekundarnog gradskog središta ili Trsata, koji preuzima ulogu znanstveno-obrazovnog i medicinskog središta, a na kojima se traži razvoj novog mjerila grada.

c/ **Na razini oživotvorenja planiranih vizija** moraju se istaknuti koraci poduzeti radi stvaranja pretpostavke razvoja Sveučilišnog kampusa i Sveučilišne bolnice, povratom vojarne Trsat i provedbom javnog natječaja za urbanističko rješenje kampusa Sveučilišta u Rijeci. Jednaku težinu, iako u manjem mjerilu, posjeduju naponi usmjereni na izgradnju novog Muzeja moderne umjetnosti, a u sklopu zahvata zaštite i rekonstrukcije ex industrijskog kompleksa "Benčić" te lociranje Gradske knjižnice.

U segmentu izgradnje prometnica, od izuzetnog je značenja gradnja ceste D-404 koja će, savladavši tektonske barijere, kvalitetom prometne veze i kratkoćom vremena prometovanja, otvoriti nove mogućnosti integracije prostora grada Rijeke i istočnih dijelova tzv. riječkog prstena.

d/ **Na razini podizanja urbanog standarda**, tj. rekonstrukcije, gradnje i uređenja pojedinih gradskih područja i/ili lokacija, također je ostvaren niz realizacija, dio kojih je, u svijetlu ostvarenja prostorno-planske dokumentacije, opisan u prethodnoj točki.

e/ **Na razini podizanja svijesti** opće i stručne javnosti, te potencijalnih nositelja razvoja moraju se istaknuti brojne radionice i savjetovanja, kao i javne rasprave u postupku donošenja Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana održane u organizaciji Grada Rijeke, cilj koji je bio prepoznavanje (gradskih) potencijala i novih razvojnih mogućnosti i procesa.

f/ **Na razini razvoja metropolskog područja** istovremeno se događa više značajnih pomaka.

S jedne strane, nakon donošenja *Prostornog plana Primorsko-goranske županije* 2000. godine, uvažavajući tim planom postavljenu koncepciju prostornog uređenja, više je gradova i općina izradilo i donijelo vlastite prostorne planove uređenja. Izrada planova, kroz

koju je izvršena prostorna i sadržajna profilacija dijela jedinica lokalne samouprave, a još više provedba tih planova, rezultirat će novim iskustvima bitnim za nove cikluse prostornog i planiranja razvoja uopće, kao i za harmoniziranje prostornih odnosa na ukupnom prostoru grada Rijeke i njegovog metropolskog područja.

Između konkretnih zahvata na prostoru tzv. riječkog prstena, veoma je inicijativan dovršetak ceste D-40 koja je, osim povezivanja dijela prometnog sustava, integrirala širi prostor Privredne zone i dio njegovih funkcija u neposrednom zaleđu Grada, otvarajući novu optiku prostornih odnosa i mogućnosti razvoja. (Prvi primjer izravnog učinka dovršenja navedene ceste predstavlja trgovački centar "Metro", koji je ujedno i prvi trgovački centar izvan područja grada Rijeke).

Slične učinke izaziva tendencija gospodarske profilacije više općina i gradova riječkog prstena unutar koje se razvijaju postojeće i otvaraju nove gospodarske zone koje, iako površinom neusporedive s Privrednom zonom, postižu bitne pomake i učinke u redistribuciji radnih sadržaja, radnih mjesta, stanovništva i prometnih tokova po dubini prostora.

Temeljem svega navedenog, moguće je sagledati tendencije koje nas očekuju u sljedećem planerskom i razvojnom razdoblju. Učinci tih tendencija bit će podjednako globalnog i lokalnog značenja, jer će promjene izazvati dvostruku transformaciju unutar i izvan urbanog sustava grada.

1. Prva bitna tendencija očitovat će se u postupnom pomicanju težišta razvoja dijela funkcija sa zapadnih na istočna područja grada Rijeke i njegovog prstena. Ovu promjenu inicirat će gradnja prometnica (D-404 i drugih prometnica unutar prometnog sustava državnog i županijskog značaja) i njoj posljedično razvoj gospodarskih sadržaja (čije je jačanje već započelo) dominantno unutar Privredne zone, ali i drugih manjih gospodarskih zona istočnog prstena, uključujući jačanje trgovačke djelatnosti. Izgradnja prometnica bitno će utjecati na aktiviranje prostornog potencijala cjelokupnog područja od Grobnika do Hreljina, primarno za stambenu gradnju, ali i za druge prateće i gospodarske sadržaje.

2. Druga bitna tendencija očitovat će se u otvaranju jačeg procesa transformacije gradskog središta na dugom potezu od Delte do ex „Torpeda“. Pod jačanjem procesa transformacije podrazumijeva se izrada prostorne i projektne dokumentacije novih građevina te početak radova (npr. gradnja pomorskog putničkog terminala, rekonstrukcija dijela građevina unutar kompleksa ex "Benčić", "Torpedo" i dr.) pri čemu valja uzeti u obzir njihovu postupnost odnosno faznost. Za razliku od prethodnog, ovaj je proces u dijelu lučkog područja uzročno-posljedično vezan s procesom jačanja geo-prometnog položaja Rijeke i riječkog prometnog pravca uopće, te je u tom smislu varijabilan u mjeri u kojoj je podložan konstelaciji različitih političkih i gospodarskih odnosa.

3. Treća bitna tendencija očitovat će se kroz postizanje preduvjeta planiranog razvoja dijela javne i društvene namjene s posebnim naglaskom na stvaranje preduvjeta za izgradnju Sveučilišnog kampusa i nove Sveučilišne bolnice na području vojarnje Trsat, kao bitnih promotora novog razvojnog ciklusa kvartarnih djelatnosti u regiji i "personalizacije" grada, odnosno lociranja i izgrađivanja na najvažnijim mjestima upravo onih djelatnosti i ustanova koje su najmanje pragmatične. Pod stvaranjem preduvjeta podrazumijeva se izrada prostorne i projektne dokumentacije novih građevina te početak radova. Već ovim zahvatima, organizacijski, financijski i drugi naponi bit će nepovratno usmjereni na formiranje novog znanstveno-obrazovnog i medicinskog središta koje će u konačnici svakodnevno okupljati približno 8.000 - 10.000 korisnika.

4. U kontekstu gospodarenja prostorom, u cilju postupne realizacije planirane namjene površina prema Prostornom planu, kao i prema Generalnom urbanističkom planu, bit će svakako potrebno pokrenuti procese rješavanja imovinsko-pravnih odnosa radi stvaranja kompaktnih površina na kojima će se moći realizirati u cijelosti osmišljeni programi s posebnim naglaskom na novo gradsko središte, sportsko i stambeno područje Rujevica. Ova područja, naime, posjeduju prostorni potencijal za kreiranje navedenih sadržaja na način kojim se može potvrditi metropolsko značenje grada.

5. Procesi iskazani u prethodnim točkama mogu dovesti do nove prostorne redistribucije stanovnika (aktiviranje prostornog potencijala cjelokupnog područja od Grobnika do Hreljina, primarno za stambenu gradnju) koja će se, djelomično, odraziti i na demografsko-socijalnu strukturu grada Rijeke. Stoga je u sljedećem razdoblju potrebno ne samo analizirati i utvrditi prostornu distribuciju i broj stanovnika po pojedinim gradskim područjima iz popisa 2001. godine, nego i pratiti daljnje tendencije razvoja i njihov odraz na području grada Rijeke.

Međutim, postupnim oživotvorenjem tendencija iz točaka 2.,3. i 4. ovoga Izvješća potrebno je i moguće unutar grada Rijeke jačati i podržavati funkciju stanovanja kroz kontinuitet planiranja i gradnje višestambenih građevina.

Razvoj ovog procesa počiva na različitosti socijalno-demografske strukture unutar koje se stambene potrebe ne mogu rješavati isključivo na modelu obiteljske i/ili višeobiteljske kuće. Ovaj je model relativno dobro amortizirao dio potreba nastalih u razdoblju promjene društveno-političkog modela, kada je dosegnuo vrhunac, ali će se u budućim procesima pojavljivati kao manje dominantan. Naime, na stambenom tržištu pojavilo se više usporednih modela: od fizičkih i pravnih osoba kao „developera“ koji grade „stanove za tržište“ u velikom rasponu kvalitete ponude, spremni pritom na rješavanje sve složenijih imovinsko-pravnih pitanja, do države koja, oslanjajući se na jedinice lokalne samouprave, nudi zaseban model stambenog zbrinjavanja u obliku programa poticane stanogradnje (POS). U smislu planiranja, višestambena izgradnja poželjna je kao prikladna i često jedina tvorbena tipologija urbane matrice. Konačno, grad u svom razvoju mora posjedovati određenu rezervu, ako ne i „višak“ lokacija i stanova unutar višestambene izgradnje jer se tek pojavom „viška“ stanova potiče mobilnost stanovništva, a unutar njega i svakovrsni stručni i znanstveni potencijal koji grad u planiranju razvoja treba.

U kontekstu prethodnog, moguće je očekivati i reverzibilan proces smještaja unutar grada tj. povratak stanovanja što bliže gradskom središtu ili pojedinim atraktivnim sadržajima. Ovaj proces neće biti toliko zamjetan, jer ga regulira više čimbenika: kvaliteta urbanog prostora u mikro i makro mjerilu, prometna dostupnost lokacije odnosno rješenje prometnih potreba na njoj i ekonomska moć ulaganja u nekretnine čija je cijena, ukoliko postavljenim kriterijima udovoljava, visoka. Ipak, iskustvo razvijenih zemalja pokazuje da je stanovanje ne samo poželjan nego i neizbježan sadržaj uspješne revitalizacije i rekonstrukcije povijesnih, napuštenih industrijskih i drugih sličnih dijelova grada.

6. Na razini provedbe prostornih planova potrebno je očekivati dvije tendencije. S jedne strane svi zahvati državnog i županijskog značenja ostvarivat će se neposrednom provedbom Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana. Neposrednom provedbom osim rekonstrukcije, bit će moguće i povećanje do 15 % površine građevina javne i društvene namjene, čime će se pokriti određene prostorne potrebe koje su uočene kao sastavni dio rekonstrukcije takvih građevina.

Gradnja unutar građevinskog područja naselja, kao i unutar građevinskih područja za izdvojenu namjenu, izuzimajući onu od državnog i županijskog interesa, ostvarivat će se isključivo posrednom provedbom Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana, tj. izradom urbanističkih i detaljnih planova uređenja. Ova je mjera neophodna kako bi se regulirali i optimizirali odnosi u prostoru, te postupalo u skladu s kriterijima racionalnog korištenja prostora kao ograničenog resursa i održivog razvoja.

d) Zastupljenost planova kroz vremenska razdoblja njihove izrade

Zastupljenost planova, vremenska razdoblja njihove izrade, prosječna površina i drugi pokazatelji vezani uz vremensku dimenzije izrade, prikazani su u sljedećoj tablici:

GRAĐEVINSKO PODRUČJE GRADA		2770,58 ha			
	<i>Razdoblje izrade prostornog plana</i>	<i>Broj planova</i>	<i>Površina planova (ha)</i>	<i>Prosječna površina plana (ha)</i>	<i>Pokrivenost (%)</i>
a.1.	Planovi izrađeni prije 1994.	10	537,75	53,80	42,60
a.2.	Planovi iz razdoblja 1994.-1999.	8	285,65	35,71	22,63
a.3.	Planovi iz razdoblja 1999.-2001.	12	107,87	8,99	8,55
a.4.	Planovi iz razdoblja 2001.-2003.	11+1*	112,31	10,21	8,90
b.1.	Planovi stavljani van snage	21	889,42		
	- u razdoblju 1994.-1996.	3	59,83		
	- u razdoblju 1997.-1999.	13	758,49		
	- u razdoblju 1999.-2001.	2	17,50		
	- u razdoblju 2001.-2003.	2+2 dj. +1*	53,60 + PPOR		
b.2.	Provedena usklađenja 1999.-01.	8	217,73	27,22	17,25
	UKUPNO, a.1.+a.2.+a.3.:	50	1262.31		100.00

* Odnosi se na *Prostorni plan uređenja grada Rijeke*

Iz navedenog sadržaja vidljivo je da je u proteklom razdoblju donesen gotovo jednak broj prostornih planova (11 + Prostorni plan uređenja grada Rijeke) kao i u razdoblju koje mu je prethodilo, te dominacija nove generacije prostornih planova (planova donesenih prije 1994.). Sličan trend je u stavljanju planova izvan snage.

Uspoređujući ovo izvješće s prethodnim, pokazalo se točnim predviđanje o ponovnom porastu prosječne površine prostornog plana. Ovaj trend će se nastaviti i u sljedećim razdobljima rada, budući da Prostorni plan uređenja grada Rijeke obvezuje na izradu urbanističkih planova uređenja gradskih područja poput Gornje Drenove, Brašćine-Pulac i dr., na kojima su se dosadašnji zahvati provodili neposredno putem Prostornog plana Općine Rijeka, što se u konačnici pokazalo negativnim.

e) **Kvantificirani pokazatelji provedbe prostornih planova**

1. *Izdane lokacijske dozvole*

Pregled izdanih lokacijskih dozvola dan je temeljem podataka *Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije*, Odsjeka za prostorno uređenje, a odnosi se na razdoblje primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001. - 2003. godine.

Potrebno je naglasiti da se lokacijska dozvola za zahvat u prostoru izdaje, osim u posebnim slučajevima određenim zakonom, samo na onim područjima koja nemaju donesen detaljni ili urbanistički plan uređenja, pa su uvjeti zahvata bili određeni Prostornim planom Općine Rijeka.

	ZAHVAT U PROSTORU	IZDANO LOKACIJSKIH DOZVOLA	UČEŠĆE (%)
1.	Stambene i stambeno-poslovne građevine		
1.1.	Građenje i rekonstrukcija niskih stambenih građevina	193	
1.2.	Građenje i rekonstrukcija niskih stambeno-poslovnih građevina	45	
1.3.	Građenje i rekonstrukcija visokih stambenih i stambeno-poslovnih građevina	12	
	UKUPNO 1.1. – 1.3.	250	47,4
2.	Ugostiteljski, trgovački, poslovni, sportski i drugi sadržaji		

2.1	Građenje i rekonstrukcija poslovnih građevina	11	
2.2	Građenje i rekonstrukcija javnih građevina, građevina za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport i rekreaciju	16	
2.3	Građenje i rekonstrukcija ostalih građevina	17	
	UKUPNO 2.1. – 2.3.	44	8,4
3.	Industrijske građevine		
	Građenje i rekonstrukcija industrijskih građevina	5	0,9
4.	Infrastrukturne građevine i uređenje javnih površina		
4.1	Građenje i rekonstrukcija cesta i kolno-pješačkih površina	22	
4.2	Građenje i rekonstrukcija električne, vodovodne, kanalizacijske	51	
4.3	plinske i telekomunikacijske mreže i pratećih građevina Građenje i rekonstrukcija groblja, parkova i zelenih površina	5	
	UKUPNO 4.1. – 4.3.	78	14,8
5.	Građenje i rekonstrukcija pomoćnih građevina	12	2,3
6.	Postava privremenih građevina	11	2,1
	UKUPNO 1. – 6.	400	75,9
7.	Ostali zahvati u prostoru		
7.1	Prenamjene dijelova građevine u poslovne prostore	7	1,3
7.2	Lokacijske dozvole s pravom građenja prema posebnom propisu	120	22,8
	UKUPNO 1. – 7.	527	100,00

2. Izdani izvodi

Na područjima za koje je donesen detaljni ili urbanistički plan uređenja nadležni županijski ured izdao je i izvode iz tih planova kako slijedi:

	VRSTA IZVODA	IZDANO IZVODA	UČEŠĆE (%)
1.	Izvod iz detaljnog plana uređenja	503	56,7
2.	Izvod iz urbanističkog ili prostornog plana uređenja	384	43,3
	UKUPNO 1. – 2.	887	100,00

Obzirom da od nadležnog županijskog ureda nije bilo moguće dobiti specifikaciju izdanih izvoda prema vrsti zahvata u prostoru može se zaključiti da struktura izdanih izvoda uglavnom slijedi strukturu izdanih lokacijskih dozvola. Prema tome u razmatranom razdoblju izdano je ukupno 1583 akta (lokacijskih dozvola i izvoda) kojima se određuju uvjeti ostvarenja zahvata u prostoru.

3. *Izdane građevne dozvole*

Pregled izdanih građevnih dozvola dan je temeljem podataka *Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije*, Odsjeka za graditeljstvo, za razdoblje primjene Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2001. - 2003. godine.

	ZAHVAT U PROSTORU	IZDANO GRAĐEVNIH DOZVOLA	UČEŠĆE (%)
1.	Stambene i stambeno-poslovne građevine		
1.1.	Građenje i rekonstrukcija niskih stambenih građevina	397	
1.2	Građenje i rekonstrukcija niskih stambeno-poslovnih građevina	36	
1.3	Građenje i rekonstrukcija visokih stambenih i stambeno-poslovnih građevina	18	
	UKUPNO 1.1. – 1.3.	451	78,0
2.	Ugostiteljski, trgovački, poslovni, sportski i drugi sadržaji		
2.1	Građenje i rekonstrukcija poslovnih građevina	31	
2.2	Građenje i rekonstrukcija javnih građevina, građevina za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport i rekreaciju	26	
2.3	Građenje i rekonstrukcija ostalih građevina	8	
	UKUPNO 2.1. – 2.3.	65	11,3
3.	Industrijske građevine		
	Građenje i rekonstrukcija industrijskih građevina	6	1,0
4.	Infrastrukturne građevine i uređenje javnih površina		
4.1	Građenje i rekonstrukcija cesta i kolno-pješačkih površina	9	
4.2	Građenje i rekonstrukcija električne, vodovodne, kanalizacijske	33	
4.3	plinske i telekomunikacijske mreže i pratećih građevina Građenje i rekonstrukcija groblja, parkova i zelenih površina	3	
	UKUPNO 4.1. – 4.3.	45	7,8
5.	Građenje i rekonstrukcija pomoćnih građevina	8	1,4
6.	Postava privremenih građevina	1	0,2
	UKUPNO 1. – 6.	576	99,7
7.	Ostali zahvati u prostoru		
7.1	Prenamjene dijelova građevine u poslovne prostore	2	0,3
	UKUPNO 1. – 7.	578	100,00

4. Analiza prikazanih podataka

1	2	3	4
	izdane u razdoblju 1999.-2001.	izdane u razdoblju 2001.-2003.	odnos
lokacijske dozvole	719	527	73,3
izvodi iz planova	864	887	102,7
građevne dozvole	540	578	107,0
UKUPNO	2.123	1.992	

Iz prezentiranih podataka, u razdoblju primjene Programa mjera, vidljivo je sljedeće:

a) U odnosu na prethodno razdoblje, nastavljen je trend opadanja broja izdanih lokacijskih dozvola za približno jednu četvrtinu, dok je broj izdanih izvoda iz planova neznatno porastao.

b) Broj izdanih lokacijskih dozvola i izvoda još uvijek je skoro triput veći od broja izdanih građevnih dozvola (1.414/527), što ukazuje na raskorak između mogućnosti i/ili potreba i stvarnog interesa za gradnjom.

c) Pad broja lokacijskih dozvola, u odnosu na prethodno razdoblje, vidljiv je i unutar strukture izdanih dozvola po svim kategorijama, što je dvojak indikator: s jedne strane ukazuje na stvarnu prostornu saturaciju pojedinih gradskih područja, dok s druge ukazuje na potrebu planiranja ali i velikog opsega pripreme i komunalnog opremanja onih dijelova gradskih područja gdje je gradnja moguća.

d) U odnosu na prethodno razdoblje, utrostručen je broj izdanih lokacijskih dozvola s pravom građenja prema posebnom propisu, tj. prema odredbama Zakona o gradnji. Riječ je o zahvatima poput gradnje pomoćnih građevina određenih dimenzija, potpornog zida, dječjeg igrališta odnosno postave nadstrešnice za sklanjanje ljudi u javnom prijevozu, reklamnog panoa i slično, a za koje se lokacijska dozvola izdaje kao konačan akt.

e) Broj izdanih građevnih dozvola, u odnosu na prethodno razdoblje, nastavlja uzlazni trend te je porastao za 7%.

f) Više od tri četvrtine građevnih dozvola (78 %) izdano je za izgradnju i rekonstrukciju dominantno niskih stambenih i stambeno-poslovnih građevina (visine do 11 m) i s njima povezanih pomoćnih građevina, što je povećanje u odnosu na prethodno razdoblje (69,3 %). Ipak, broj građevnih dozvola za višestambenu izgradnju ostao je gotovo isti.

g) Broj građevnih dozvola za gradnju i rekonstrukciju građevina *ugostiteljske, trgovačke, poslovne, sportske i druge namjene*, u odnosu na prethodno razdoblje, neznatno je smanjen i iznosi tek 1/11 ukupnog broja dozvola.

h) Smanjenje broja građevnih dozvola vidljivo je za građenje i rekonstrukciju infrastrukturnih građevina koje u ukupnom broju učestvuju s oko 8%.

f) Drugi postupci od utjecaja na planiranje i uređenje prostora

U razdoblju trajanja Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje od 1999. do 2001. godine, kao i tijekom prethodnih razdoblja, korišten je institut javnog arhitektonsko-urbanističkog natječaja.

U proteklom razdoblju provedena su tri natječaja:

1. Javni, državni, pozivni i anonimni natječaj za prenamjenu T-građevine u Muzej moderne i suvremene umjetnosti te trga i javne garaže unutar kompleksa Rikard Benčić, u trajanju listopad 2001. - travanj 2002.

2. Državni, opći i pozivni natječaj za izradu arhitektonsko-urbanističkog i hortikulturnog rješenja uređenja Kazališnog parka u Rijeci, u trajanju od rujna do studenog 2003.

3. Opći i pozivni natječaj za izradu urbanističko-arhitektonskog rješenja područja kampusa Sveučilišta u Rijeci, u trajanju rujna-prosinac 2003. godine.

Provedba prvo navedenog natječaja rezultirala je pokretanjem izrade idejnog i glavnog projekta Muzeja moderne i suvremene umjetnosti te trga i javne garaže, izrada projekta uređenja Kazališnog parka je pred ugovaranjem, a natječaj za Sveučilišni kampus rezultirao je rješenjem koje predstavlja podlogu za izradu Detaljnog plana uređenja i provedbu daljnjih tematskih natječaja pojedinih građevina i/ili sklopova unutar kampusa.

Uređenje javnih površina predstavlja predmet stalne pažnje te su u nastojanju podizanja razine korištenja i oblikovanja objekata koji se na njima postavljaju, izrađeni planovi lokacija za postavljanje privremenih objekata, ugostiteljskih terasa, reklamnih uređaja tipa city-light, autobusnih čekaonica i dr. Ovaj svojevrsni "mali urbanizam" veoma je bitan jer se njime utječe na oblikovanje urbane opreme koja, iako privremena i stalne promjene dizajna, izuzetno puno govori o razini urbane svijesti, a ujedno pridonosi ugodi korištenja prostora.

Također, kontinuirano se izrađuju projekti uređenja površina Staroga grada, kako bi se u jednakom kontinuitetu izvodilo uređenje istih.

Ocjenu idejnih rješenja za izgradnju i uređenje površina na području Staroga grada provodi Komisija za izgradnju Staroga grada, a temeljem odredbi Odluke o DPU-u Stari grad i odluke Poglavarstva Grada Rijeke.

VII. OBJAVA

Ovo Izvješće objavit će se u "Službenim novinama" Primorsko-goranske županije.